DECIZIA (UE) 2022/756 A COMISIEI

din 30 septembrie 2021

privind măsurile SA.32014, SA.32015, SA.32016 (2011/C) (ex 2011/NN) puse în aplicare de Italia și de regiunea Sardinia în favoarea Saremar

[notificată cu numărul C(2022) 6990]

(Numai textul în limba italiană este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile menționate anterior ([1]) și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURĂ

(1) La 6 august 1999, Comisia a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE") în ceea ce privește ajutorul plătit pe baza contractelor inițiale de servicii publice (denumite în continuare „convențiile inițiale") către cele șase întreprinderi care formau Grupul Tirrenia la momentul respectiv ([2]).

(2) În etapa de investigare, autoritățile italiene au solicitat disjungerea cauzei privind Grupul Tirrenia, astfel încât să se poată acorda prioritate pronunțării unei hotărâri definitive numai cu privire la Tirrenia di Navigazione („Tirrenia"). Această solicitare a fost motivată de autoritățile italiene prin planul de privatizare a grupului, începând cu Tirrenia, și prin intenția lor de a accelera procesul legat de întreprinderea respectivă.

(3) Comisia a fost de acord cu solicitarea autorităților italiene și, prin Decizia 2001/851/CE ([3]) a Comisiei, a închis procedura lansată cu privire la ajutorul acordat întreprinderii Tirrenia. Ajutorul a fost declarat compatibil sub rezerva anumitor angajamente asumate de autoritățile italiene.

(4) Prin Decizia 2005/163/CE a Comisiei ([4]) („Decizia din 2004"), Comisia a declarat compensația acordată întreprinderilor din cadrul Grupului Tirrenia, altele decât Tirrenia ([5]), ca fiind parțial compatibilă cu piața internă, parțial compatibilă sub rezerva respectării anumitor angajamente de către autoritățile italiene și parțial incompatibilă cu piața internă. Decizia din 2004 s-a bazat pe datele contabile din perioada 1992-2001 și a inclus condiții în vederea asigurării compatibilității compensației pe întreaga durată a convențiilor inițiale (și anume, până în 2008).

(5) Prin Hotărârea din 4 martie 2009 în cauzele T-265/04, T-292/04 și T-504/04 ([6]), Tribunalul a anulat decizia din 2004.

([1]) JO C 28, 1.2.2012, p. 18 și JO C 84, 22.3.2013, p. 58.

([2]) JO C 306, 23.10.1999, p. 2. Fostul Grup Tirrenia era format din întreprinderile Tirrenia di Navigazione S.p.A., Adriatica S.p.A., Caremar – Campania Regionale Maritima S.p.A., Saremar – Sardegna Regionale Marittima S.p.A., Siremar – Sicilia Regionale Marittima S.p.A. și Toremar – Toscana Regionale Marittima S.p.A.

([3]) Decizia 2001/851/CE a Comisiei din 21 iunie 2001 privind ajutoarele de stat plătite de Italia companiei maritime Tirrenia di Navigazione (JO L 318, 4.12.2001, p. 9).

([4]) Decizia 2005/163/CE a Comisiei din 16 martie 2004 privind ajutoarele de stat plătite de Italia companiilor maritime Adriatica, Caremar, Siremar, Saremar și Toremar (Gruppo Tirrenia) (JO L 53, 26.2.2005, p. 29).

([5]) Mai exact: Adriatica, Caremar, Siremar, Saremar și Toremar.

([6]) Cauzele conexate T-265/04, T-292/04 și T-504/04, Tirrenia di Navigazione/Comisia, ECLI:EU:T:2009:48.

(6) La 5 octombrie 2011, prin Decizia C(2011) 6961 a Comisiei ([7]) („Decizia din 2011"), Comisia a deschis procedura oficială de investigare cu privire la diversele măsuri adoptate de Italia în favoarea întreprinderilor fostului Grup Tirrenia. Investigația a vizat, printre altele, compensațiile acordate întreprinderii Saremar – Sardegna Regionale Marittima („Saremar") pentru exploatarea mai multor rute maritime începând cu 1 ianuarie 2009, precum și o serie de alte măsuri acordate în favoarea întreprinderii respective.

(7) Decizia din 2011 a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsurile vizate de investigație.

(8) La 7 noiembrie 2012, Comisia a extins procedura de investigare, printre altele, cu privire la anumite măsuri de sprijin acordate de regiunea Sardinia în favoarea întreprinderii Saremar. La 19 decembrie 2012, Comisia a adoptat o versiune modificată ([8]) a deciziei respective [Decizia C(2012) 9452 a Comisiei, denumită în continuare „Decizia din 2012"].

(9) Decizia din 2012 a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ([9]). Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsurile vizate de investigație.

(10) Prin scrisoarea din 14 mai 2013, regiunea Sardinia a solicitat Comisiei să disjungă măsurile referitoare la Saremar din procedura oficială de investigare inițiată prin Deciziile din 2011 și 2012 și să acorde prioritate măsurilor respective, în special având în vedere privatizarea iminentă a întreprinderii.

(11) Comisia a fost de acord cu solicitarea autorităților din Sardinia și, prin Decizia (UE) 2018/261 ([10]) („Decizia din 2014"), a închis procedura oficială de investigare cu privire la anumite măsuri acordate de regiunea Sardinia în favoarea Saremar. Dintre cele cinci măsuri adoptate de regiunea Sardinia în favoarea Saremar, patru au fost evaluate în cadrul Deciziei din 2014, cu excepția proiectului „Bonus Sardo – Vacanza" (a se vedea considerentul 29 din prezenta decizie).

(12) Saremar și regiunea Sardinia au introdus acțiuni în anulare împotriva Deciziei din 2014 la Tribunal. Tribunalul a respins aceste acțiuni prin hotărârile sale din 6 aprilie 2017 în cauzele T-219/14 ([11]) și T-220/14 ([12]). Nici Saremar, nici regiunea Sardinia nu au introdus recursuri împotriva acestor hotărâri, care sunt în prezent definitive.

(13) Prin Decizia (UE) 2020/1411 ([13]), Comisia a încheiat investigația referitoare la întreprinderile din cadrul Grupului Tirrenia, altele decât Tirrenia, pentru perioada 1992-2008. Comisia a concluzionat că ajutorul acordat pentru furnizarea de servicii de cabotaj maritim a constituit un ajutor existent, în timp ce ajutorul acordat pentru furnizarea de servicii de transport maritim internațional a fost compatibil cu Cadrul privind serviciile de interes economic general („SIEG") din 2011 („Cadrul SIEG din 2011") ([14]).

(14) Prin Decizia (UE) 2020/1412 ([15]), Comisia a închis procedura oficială de investigare referitoare la măsurile acordate în favoarea întreprinderii Tirrenia și a achizitorului acesteia, CIN, în perioada 2009-2020.

([7]) JO C 28, 1.2.2012, p. 18.
([8]) Toate modificările au vizat măsuri în favoarea Saremar.
([9]) JO C 84, 22.3.2013, p. 58.
([10]) Decizia (UE) 2018/261 a Comisiei din 22 ianuarie 2014 privind ajutoarele de stat SA.32014 (2011/C), SA.32015 (2011/C), SA.32016 (2011/C) acordate de regiunea Sardinia în favoarea Saremar (JO L 49, 22.2.2018, p. 22).
([11]) Cauza T-219/14, Regione autonoma della Sardegna/Comisia, ECLI:EU:T:2017:266.
([12]) Cauza T-220/14, Saremar/Comisia ECLI:EU:T:2017:267.
([13]) Decizia (UE) 2020/1411 a Comisiei din 2 martie 2020 privind ajutorul de stat nr. C 64/99 (ex NN 68/99) pus în aplicare de Italia pentru societățile de transport maritim Adriatica, Caremar, Siremar, Saremar și Toremar (Tirrenia Group) (JO L 332, 12.10.2020, p. 1).
([14]) Comunicare a Comisiei: Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (JO C 8, 11.1.2012, p. 15).
([15]) Decizia (UE) 2020/1412 a Comisiei din 2 martie 2020 privind măsurile SA.32014, SA.32015, SA.32016 (11/C) (ex 11/NN) puse în aplicare de Italia pentru Tirrenia di Navigazione și achizitorul acesteia, Compagnia Italiana di Navigazione (JO L 332, 12.10.2020, p. 45).

(15) Prin Deciziile (UE) 2021/4268 ([16]) și (UE) 2021/4271 ([17]), Comisia a închis procedura oficială de investigare referitoare la măsurile acordate în favoarea întreprinderilor Siremar și Toremar și a achizitorilor acestora începând din 2009.

(16) Prezenta decizie se referă numai la măsurile în favoarea întreprinderii Saremar identificate în Deciziile din 2011 și 2012, care nu au fost vizate de Decizia din 2014, astfel cum se arată în considerentele 28 și 29. Comisia va aborda toate măsurile rămase care fac obiectul Deciziilor din 2011 și 2012, cu numerele de caz SA.32014, SA.32015 și SA.32016, prin decizii separate. Astfel, toate acele măsuri rămase vizează alte întreprinderi din cadrul fostului Grup Tirrenia (și anume, Caremar și Laziomar).

2. **CONTEXTUL ȘI DESCRIEREA MĂSURILOR SUPUSE INVESTIGAȚIEI**

2.1. **Context**

2.1.1. *Convențiile inițiale*

(17) Grupul Tirrenia a fost deținut inițial de statul italian prin intermediul întreprinderii Finanziaria per i Settori Industriale e dei Servizi S.p.A („Fintecna") ([18]) și a inclus șase întreprinderi, și anume Tirrenia, Adriatica, Caremar, Saremar, Siremar și Toremar. Aceste întreprinderi au furnizat servicii de transport maritim în temeiul unor contracte separate de servicii publice, încheiate în 1991 cu statul italian, care au fost în vigoare timp de douăzeci de ani, în perioada ianuarie 1989-decembrie 2008. Fintecna deținea 100 % din capitalul social al întreprinderii Tirrenia. Tirrenia deținea integral întreprinderile Adriatica, Caremar, Siremar, Saremar și Toremar (denumite împreună „întreprinderile regionale"). Adriatica, care exploata mai multe rute între Italia și Albania, Croația, Grecia și Muntenegru, a fuzionat cu Tirrenia în 2004.

(18) Scopul convențiilor inițiale a fost acela de a garanta regularitatea și fiabilitatea unui număr ridicat de servicii de transport maritim, care asigurau în principal legătura dintre Italia continentală și Sicilia, Sardinia și alte insule italiene mai mici. În acest scop, statul italian a acordat sprijin financiar sub forma subvențiilor plătite direct fiecărei întreprinderi din Grupul Tirrenia.

(19) Saremar exploata anumite rute de cabotaj la nivel exclusiv local între Sardinia și insulele de la nord-est și sud-vest de aceasta, precum și o rută internațională spre Corsica, în temeiul convenției inițiale cu statul.

2.1.2. *Prelungirea convențiilor inițiale*

(20) Convențiile inițiale, inclusiv cea aplicabilă întreprinderii Saremar, au fost prelungite de trei ori.

(21) În primul rând, articolul 26 din Decretul-lege nr. 207 din 30 decembrie 2008, convertit în Legea nr. 14 din 27 februarie 2009, prevedea prelungirea convențiilor inițiale, care urmau să expire inițial la 31 decembrie 2008, până la 31 decembrie 2009.

(22) În al doilea rând, articolul 19*b* din Decretul-lege nr. 135 din 25 septembrie 2009 („Decretul-lege 135/2009"), convertit în Legea nr. 166 din 20 noiembrie 2009 („Legea din 2009"), prevedea că, având în vedere privatizarea întreprinderilor din cadrul Grupului Tirrenia, participațiile întreprinderilor regionale, cu excepția Siremar, urmau să fie transferate de la întreprinderea-mamă Tirrenia, după cum urmează:

(a) Caremar către regiunea Campania. Ulterior, regiunea Campania a transferat către regiunea Lazio întreprinderea în activitate care asigura legăturile de transport cu arhipelagul Pontino (înființând, astfel, întreprinderea Laziomar) ([19]);

(b) Saremar către regiunea Sardinia;

([16]) Nepublicată încă în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.
([17]) Nepublicată încă în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.
([18]) Fintecna este deținută integral de Ministerul Economiei și Finanțelor și este specializată în gestionarea participațiilor și a proceselor de privatizare, precum și în proiecte de raționalizare și restructurare a întreprinderilor care se confruntă cu dificultăți industriale, financiare sau organizatorice.
([19]) Acest transfer a fost formalizat la 1 iunie 2011.

(c) Toremar către regiunea Toscana.

(23) Legea din 2009 preciza, de asemenea, că urmau să se încheie convenții noi între statul italian și Tirrenia și Siremar până la 31 decembrie 2009. Totodată, serviciile regionale aveau să fie reglementate în noile contracte de servicii publice, care urmau să fie încheiate de Saremar, Toremar și Caremar cu autoritățile regionale respective până la 31 decembrie 2009 (Sardinia și Toscana) și 28 februarie 2010 (Campania și Lazio). Noile convenții sau contracte de servicii publice urmau să fie scoase la licitație alături de întreprinderile însele. Noii proprietari ai fiecăreia dintre aceste întreprinderi urmau să semneze respectiva convenție sau respectivul contract de servicii publice. ([20])

(24) În acest scop, Legea din 2009 a prelungit convențiile inițiale, inclusiv pe cea aplicabilă întreprinderii Saremar, de la 1 ianuarie 2010 până la 30 septembrie 2010.

(25) În fine, Legea nr. 163 din 1 octombrie 2010 care a convertit Decretul-lege nr. 125 din 5 august 2010 („Legea din 2010") a prevăzut prelungirea convențiilor inițiale, inclusiv a celei aplicabile întreprinderii Saremar, de la 1 octombrie 2010 până la finalizarea proceselor de privatizare a Tirrenia și Siremar.

2.1.3. *Punerea în aplicare a Deciziei din 2014*

(26) Prin Decizia din 2014, Comisia a declarat două măsuri de ajutor acordate în favoarea Saremar ca fiind incompatibile cu piața internă, în timp ce alte două măsuri s-au dovedit a nu constitui ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. În acest context, Comisia a dispus recuperarea:

(a) sumei de 10 milioane EUR reprezentând compensații plătite către Saremar pentru exploatarea a două rute suplimentare care leagă Sardinia de Italia continentală;

(b) unei recapitalizări planificate în valoare de 6 099 961 EUR (din care suma de 824 309,69 EUR fusese deja plătită către Saremar).

(27) Italia a pus în aplicare Decizia din 2014, chiar dacă anumite proceduri rămân pendinte la momentul adoptării prezentei decizii. Mai exact:

(a) prin scrisoarea din 10 aprilie 2015, autoritățile italiene au raportat că, la 15 ianuarie 2015, Tribunale di Cagliari hotărâse că întreprinderea Saremar urma să fie admisă în procedura *concordato preventivo*. Procedura avea ca scop vânzarea tuturor activelor Saremar și plata creanțelor creditorilor, fără continuarea activităților comerciale ale Saremar ulterior unei anumite date (stabilită inițial la 31 decembrie 2015). Creanțele aferente ajutoarelor de stat au fost înregistrate în ordinea corespunzătoare și au inclus dobânda pentru recuperare acumulată până la 1 iulie 2014, pentru suma de 11 131 231,60 EUR. Aceasta din urmă este data la care Saremar a solicitat admiterea procedurii *concordato preventivo* care, în conformitate cu legislația italiană, oprește acumularea de dobânzi ([21]);

(b) prin scrisoarea din 28 octombrie 2015, autoritățile italiene au informat Comisia că vânzarea navelor întreprinderii Saremar și cesiunea obligațiilor de serviciu public îndeplinite de Saremar urmau să fie supuse unor proceduri de achiziții diferite. Totodată, acestea au transmis decretul emis de Tribunale di Cagliari la 22 iulie 2015 prin care s-a validat procedura *concordato preventivo* (așa-numita „omologazione") și au informat Comisia că fuseseră primite opt manifestări ale interesului pentru navele întreprinderii Saremar. Prin scrisoarea din 21 ianuarie 2016, autoritățile italiene au confirmat că Saremar va continua să funcționeze numai până la 31 martie 2016. Acestea au raportat, de asemenea, că navele întreprinderii Saremar au fost vândute întreprinderii Delcoservizi Srl („Delcoservizi"), transferul efectiv urmând să aibă loc până la 30 aprilie 2016, și că procedura de atribuire a contractului de servicii publice era încă în desfășurare, fiind primite două manifestări ale interesului;

(c) prin scrisoarea din 19 mai 2016, autoritățile italiene au raportat atribuirea contractului de servicii publice întreprinderii Delcomar Srl („Delcomar"). În consecință, la 31 martie 2016, Saremar a încetat exploatarea oricăror legături de transport maritim și, începând cu 1 aprilie 2016, Delcomar prestează serviciul public. Totodată, autoritățile italiene au informat Comisia că, în urma transferului activelor întreprinderii Saremar, care a avut loc tot la 31 martie 2016, Consiliul regional din Sardinia a dispus lichidarea Saremar prin Decizia nr. 24/23 din 22 aprilie 2016. În decizia respectivă, Consiliul regional a precizat că, întrucât Saremar și-a încetat toate activitățile la 31 martie 2016, întreprinderea nu mai avea niciun scop și trebuia să fie lichidată, iar regiunea a desemnat un nou lichidator;

([20]) Articolul 19*b* alineatul (10) din Decretul-lege nr. 135/2009.

([21]) A se vedea punctele 130 și 133 din Comunicarea Comisiei privind recuperarea ajutoarelor de stat ilegale și incompatibile, C 247/1, 23 iulie 2019.

(d) prin scrisoarea din 20 iulie 2016, autoritățile italiene au informat Comisia că, având în vedere fondurile primite în urma lichidării activelor întreprinderii Saremar și tabelul creanțelor, nu se putea aloca pentru creanțele aferente ajutorului de stat decât suma de 4 452 226,42 EUR (aproximativ 40 % din sumele datorate). De asemenea, acestea au confirmat că Saremar se afla în proces de disponibilizare a întregului personal și că urma să fie radiată de la Registrul Comerțului după finalizarea procesului de lichidare, precum și că nu au existat legături de niciun fel între vânzătorul (Saremar) și cumpărătorul (Delcoservizi) activelor. În sfârșit, prin scrisoarea din 17 iulie 2017, autoritățile italiene au furnizat dovada plății sumei de 4 452 226,42 EUR de către lichidatorii întreprinderii Saremar către regiune.

2.2. **Măsuri incluse în domeniul de aplicare al Deciziilor din 2011 și 2012**

(28) Următoarele măsuri au făcut obiectul unei evaluări în cadrul procedurii oficiale de investigare deschise prin Deciziile din 2011 și 2012:

1. compensația pentru prestarea de SIEG în temeiul prelungirii convențiilor inițiale (măsura 1);
2. prelungirea ilegală a ajutorului pentru salvare acordat întreprinderilor Tirrenia și Siremar (măsura 2);
3. privatizarea întreprinderilor din cadrul fostului Grup Tirrenia ([22]) (măsura 3);
4. compensația plătită pentru prestarea SIEG în temeiul viitoarelor convenții/contracte de servicii publice (măsura 4);
5. prioritatea la acostare (măsura 5);
6. măsurile stabilite prin Legea din 2010 (măsura 6);
7. cinci măsuri suplimentare adoptate de regiunea Sardinia în favoarea Saremar (măsura 7).

(29) Prin Decizia din 2014, Comisia a închis procedura oficială de investigare referitoare la patru dintre cele cinci măsuri adoptate de regiunea Sardinia în favoarea Saremar, menționate mai sus ca măsura 7. Cu toate acestea, Comisia nu a ajuns la o concluzie cu privire la cea de-a cincea măsură: proiectul Bonus Sardo – Vacanza ([23]). Prin urmare, în cazul Saremar, Comisia nu a adoptat încă o poziție cu privire la compatibilitatea cu piața internă a măsurilor 1, 3, 4, 5, 6 și a proiectului Bonus Sardo – Vacanza.

3. **LICHIDAREA BENEFICIARULUI ȘI LIPSA UNEI CONTINUITĂȚI ECONOMICE**

(30) Comisia reamintește că sistemul de control *ex ante* al noilor măsuri de ajutor de către Comisie prevăzut la articolul 108 alineatul (3) din TFUE este conceput pentru a evita acordarea unui ajutor incompatibil cu piața internă ([24]). În ceea ce privește recuperarea ajutoarelor incompatibile, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, competența Comisiei de a obliga statele membre să recupereze ajutoarele considerate de Comisie ca fiind incompatibile cu piața internă urmărește să elimine denaturarea concurenței cauzată de avantajul competitiv de care a profitat beneficiarul ajutorului, restabilind astfel situația anterioară plății ajutoarelor menționate ([25]). În cazul în care o întreprindere nu poate rambursa ajutorul, atunci punerea în aplicare a recuperării obligă statul membru în cauză să determine lichidarea întreprinderii respective ([26]), adică încetarea activităților acesteia și vânzarea activelor sale în condiții de piață.

(31) Cu alte cuvinte, obiectivul principal al sistemului de control al ajutoarelor de stat este acela de a preveni acordarea unui ajutor de stat incompatibil. În consecință, în cazul în care concurența pe piața internă este denaturată prin plata unui ajutor de stat ilegal și incompatibil, trebuie să se asigure restabilirea situației anterioare respectivei denaturări a concurenței, dacă este necesar, prin lichidarea beneficiarului.

([22]) Aceasta include amânarea plății de către CIN a unei părți din prețul de achiziție pentru achiziționarea sucursalei comerciale a Tirrenia și o serie de presupuse măsuri suplimentare de ajutor în contextul privatizării sucursalei comerciale Siremar (de exemplu, contragaranții și majorarea capitalului de către stat pentru CdI).

([23]) Decizia din 2014 a indicat că acest proiect va fi evaluat în cadrul unei decizii separate.

([24]) Hotărârea Curții de Justiție din 3 martie 2020, Vodafone Magyarország, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, punctul 19.

([25]) Hotărârea Curții de Justiție din 11 decembrie 2012, Comisia/Spania (Magefesa II), C-610/10, ECLI:EU:C:2012:781, punctul 105.

([26]) Hotărârea Curții de Justiție din 17 ianuarie 2018, Comisia/Grecia (United Textiles), C-363/16, ECLI:EU:C:2018:12, punctul 36.

(32) În acest context, Comisia constată că măsurile pendinte, identificate în considerentele 28 și 29, se referă fie la întreprinderea Saremar, aflată în prezent în lichidare (măsurile 1 și Bonus Sardo Vacanza), fie la succesorii Saremar ulterior privatizării acesteia (măsurile 3 și 4), fie la ambele (măsurile 5 și 6). Totuși, privatizarea întreprinderii Saremar nu a avut loc, potrivit descrierii și evaluării preliminare de la considerentele 149 și 150, 238-246, 305 și 306 din Decizia din 2012. În schimb, Saremar a fost lichidată, iar activele acesteia și contractul de servicii publice au fost scoase la licitație în cadrul unor proceduri de achiziții separate.

(33) În temeiul legislației italiene ([27]), odată ce o întreprindere intră în lichidare, activele sale sunt vândute, iar veniturile obținute din vânzare sunt transferate creditorilor săi, în funcție de rangul creanțelor acestora în tabelul creanțelor. În acest context, Comisia trebuie să stabilească mai întâi dacă continuarea investigației referitoare la Saremar mai servește unui scop. În caz contrar, aceasta trebuie să stabilească dacă este posibil să existe o continuitate economică între Saremar și orice alte întreprinderi, pe baza jurisprudenței Curții de Justiție.

(34) Referitor la întreprinderea Saremar, Comisia remarcă mai întâi că, la 15 ianuarie 2015, în urma Deciziei din 2014, Saremar a intrat în procedura *concordato preventivo* și a fost desemnat un lichidator. În cadrul legislației italiene, *concordato preventivo* este o procedură care urmărește în mod normal asigurarea continuității activităților comerciale. Totuși, Comisia constată că, în acest caz, întreprinderea a fost admisă în procedura *concordato preventivo con cessione dei beni*, adică o procedură de lichidare, convenită cu creditorii, pentru vânzarea activelor întreprinderii și încetarea activității acesteia, cu o continuare doar temporară a activităților. Această procedură este supravegheată de un judecător, care trebuie să valideze acordul dintre creditori. În acest caz, Comisia precizează că, la 22 iulie 2015, Tribunale di Cagliari a validat acordul dintre creditorii întreprinderii Saremar, dispunând continuarea activităților până la 31 decembrie 2015 (a se vedea considerentul 27). Prin urmare, Comisia consideră că procedura aleasă presupunea deja că, la finalul acesteia, Saremar ar urma să iasă de pe piață.

(35) Într-adevăr, Comisia constată că Saremar și-a încetat toate activitățile economice la 31 martie 2016 (a se vedea considerentul 27), inclusiv serviciile de transport cu feribotul pe rutele exploatate pe baza unui contract de servicii publice. Contractul de servicii publice a fost încredințat din acel moment întreprinderii Delcomar. În paralel, navele sale au fost vândute întreprinderii Delcoservizi. Ulterior vânzării activelor Saremar, la 22 aprilie 2016, Consiliul regional din Sardinia a dispus lichidarea întreprinderii Saremar prin Decizia nr. 24/23.

(36) Totodată, Italia a pus în aplicare în mod corect Decizia din 2014, deși cu întârziere. Creanțele aferente ajutoarelor de stat, în valoare de 10 824 309,69 EUR, plus dobânda până la recuperare, au fost înregistrate în mod corespunzător în tabelul creanțelor întreprinderii. Din suma respectivă nu a putut fi plătită Italiei decât o sumă de aproximativ 4,4 milioane EUR ulterior vânzării activelor Saremar. Totuși, întrucât procedura de insolvență a Saremar a condus la lichidarea acesteia, iar întreprinderea nu mai desfășoară nicio activitate ([28]), Comisia a închis provizoriu procedura de recuperare prin scrisoarea din 13 septembrie 2017, trimisă Italiei.

(37) Pe baza celor de mai sus, Comisia constată că întreprinderea Saremar nu desfășoară nicio activitate economică de peste cinci ani, activele sale au fost vândute, personalul său disponibilizat iar aceasta va fi radiată din Registrul Comerțului după finalizarea procedurii de lichidare. Orice posibilă denaturare a concurenței sau orice efect pe care măsurile menționate în considerentele 28 și 29 l-ar putea avea asupra schimburilor comerciale a luat sfârșit odată cu încetarea activității întreprinderii Saremar. Totodată, cererea de recuperare din Decizia din 2014 a fost satisfăcută doar parțial (pentru aproximativ 40 % din suma datorată, a se vedea considerentele 27 și 36).

(38) În acest context, Comisia constată că sunt deja îndeplinite obiectivele atât în ceea ce privește controlul, cât și recuperarea ajutoarelor de stat menționate mai sus, și anume prevenirea acordării unui ajutor de stat incompatibil și asigurarea restabilirii situației anterioare denaturării concurenței cauzate de ajutorul de stat incompatibil cu piața internă. Într-adevăr, Saremar nu mai este un operator economic activ pe piață și se află deja în lichidare, iar creanțele aferente ajutoarelor de stat nu au putut fi plătite decât parțial în urma vânzării activelor întreprinderii Saremar, din cauza fondurilor insuficiente. Prin urmare, continuarea investigației referitoare la Saremar nu mai servește niciunui scop.

([27]) Regio Decreto 16 marzo 1942, n. 267, cu modificările ulterioare (așa-numita „Legge Fallimentare").

([28]) A se vedea punctul 129 din Comunicarea Comisiei privind recuperarea ajutoarelor de stat ilegale și incompatibile, C 247/1, 23 iulie 2019.

(39) În ceea ce privește chestiunea potențialei continuități economice între Saremar și succesorii săi, pot fi luați în considerare următorii factori, potrivit jurisprudenței: obiectul transferului (activele și pasivele, menținerea personalului, activele grupate), prețul de transfer, identitatea proprietarilor întreprinderii achizitoare și ai întreprinderii inițiale, momentul în care s-a realizat transferul (după începerea investigației, inițierea procedurii sau hotărârea finală) și logica economică a tranzacției ([29]).

(40) În acest context, Comisia precizează că, în cadrul procedurii de recuperare în vederea punerii în aplicare a Deciziei din 2014, aceasta a evaluat deja dacă obligația de rambursare a ajutorului acordat întreprinderii Saremar ar trebui extinsă la alte întreprinderi către care este posibil ca activele sau activitățile beneficiarului să fi fost transferate. Într-adevăr, în cadrul respectivei proceduri de recuperare, Comisia a acceptat că obligația de recuperare ar viza numai întreprinderea Saremar, excluzând existența unei continuități economice în ceea ce privește Delcomar sau Delcoservizi (denumite împreună „succesorii"), din următoarele motive:

(a) exploatarea de servicii de transport cu feribotul pe unele rute pe baza unui contract de servicii publice și alocarea navelor s-au realizat prin intermediul a două proceduri de achiziții separate, transparente, publice și nediscriminatorii;

(b) personalul Saremar a fost concediat și reangajat doar parțial de către succesori ([30]);

(c) succesorii sunt operatori privați, în timp ce Saremar este deținută în proporție de 100 % de regiunea Sardinia și, prin urmare, nu a putut fi stabilită nicio relație între vânzătorul și cumpărătorului activelor;

(d) deciziile de investiții sau de ofertare ale succesorilor sunt decizii de piață.

(41) De la închiderea provizorie a cazului de recuperare, Comisia nu a primit nicio informație care să o determine să își schimbe opinia în această privință. Prin urmare, pe baza informațiilor disponibile, se poate exclude existența unei continuități economice între întreprinderile Saremar și Delcomar sau Delcoservizi sau ambele. Comisia va continua să urmărească lichidarea Saremar până la radierea acesteia din Registrul Comerțului. Abia apoi va putea să închidă definitiv procedura de recuperare aferentă Deciziei din 2014 ([31]).

(42) În acest context, având în vedere lichidarea întreprinderii Saremar și absența unei continuități economice cu succesorii acesteia, procedura oficială de investigare privind măsurile încă nesoluționate acordate în favoarea Saremar sau a succesorilor săi, inițiată în temeiul articolului 108 alineatul (2) primul paragraf din TFUE, nu mai servește niciunui scop.

(43) Prezenta decizie nu privește și nu aduce atingere niciunui alt aspect vizat de Deciziile din 2011 și 2012 ([32]) sau care a fost adus la cunoștința Comisiei de către părțile interesate în cursul investigației deschise în temeiul deciziilor respective,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Prin prezenta decizie, procedura inițiată în temeiul articolului 108 alineatul (2) primul paragraf din TFUE la 5 octombrie 2011 și prelungită la 19 decembrie 2012, referitoare la întreprinderea Saremar și la succesorii acesteia, se încheie.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Republicii Italiene.

([29]) Cauza T-121/15, Fortischem a.s./Comisia, ECLI:EU:T:2019:684, punctul 208.
([30]) Pe baza informațiilor de care dispune Comisia, mai puțin de 20 % din personalul Saremar ar fi fost reangajat de Delcomar.
([31]) A se vedea punctele 136-140 din Comunicarea Comisiei privind recuperarea ajutoarelor de stat ilegale și incompatibile, C 247/1, 23 iulie 2019.
([32]) A se vedea considerentele 6 și 8 din prezenta decizie.

Adoptată la Bruxelles, 30 septembrie 2021.

Pentru Comisie
Margrethe VESTAGER
Membru al Comisiei